

Program medziregionálnej spolupráce INTERREG EUROPE na programové obdobie 2014 - 2020

STANOVISKO
(Číslo: 4047/2014-3.4/jm)

vypracované Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie a Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho hranice

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

- 1. Názov, adresa sídla a iné kontaktné údaje riadiaceho orgánu programu**
GEIE GECOTTI, INTERREG IVC, „Les Arcuriales“, 5th floor, 45d, rue de Tournai, F-59000 LILLE
- 2. Názov, adresa sídla a iné kontaktné údaje národného orgánu programu**
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Sekcia podporných programov, Mierová 19, 827 15 Bratislava

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

- 1. Názov**
Program medziregionálnej spolupráce INTERREG EUROPE na programové obdobie 2014 – 2020
- 2. Východiská**
Európska Únia pracuje na znižovaní rozdielov vo vývoji, raste a kvalite života medzi európskymi regiónmi prostredníctvom svojej politiky súdržnosti. Podporuje opatrenia, ktorých cieľom je vytvoriť inovatívnejšie, udržateľnejšie a inkluzívnejšie európske územie. Ide o politickú agendu EÚ, ktorá sa volá Stratégia Európa 2020
Zatiaľ čo veľká väčšina finančných prostriedkov určených na znižovanie týchto rozdielov je riadená na národnej úrovni, EÚ a členské štáty veria, že regionálny rozvoj možno zlepšiť prostredníctvom spolupráce naprieč hranicami
Program medziregionálnej spolupráce INTERREG EUROPE na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „INTERREG EUROPE“), financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), je navrhnutý tak, aby podporoval vzdelávanie v oblasti politik medzi verejnými orgánmi s cieľom zlepšiť efektivnosť politik a programov regionálneho rozvoja. Umožňuje verejným orgánom v celej Európe vymieňať si skúsenosti a názory na spôsob fungovania verejných politik, a tým nájsť riešenia na zlepšenie svojich stratégií pre svojich vlastných občanov.
Ako nástroj na implementáciu kohéznej politiky EÚ prispieva INTERREG EUROPE k dosiahnutiu celkového cieľa kohéznej politiky, menovite k redukcii disparít existujúcich medzi členskými krajinami EÚ a regiónmi čo sa týka ich sociálneho a hospodárskeho rozvoja a ochrany životného prostredia, berúc do úvahy špecifické teritoriálne a sociálne podmienky

a potenciál. Samotná kohézna politika podporuje ciele stratégie Europe 2020 (COM (2010, 2020).

Oblasť, ktorej sa týka INTERREG EUROPE pokrýva celé územie Európskej únie (EU-28) plus partnerské krajiny Nórsko a Švajčiarsko.

Formálny časový rámec Programu zahŕňa roky 2014 až 2020. Po pridaní ďalších dvoch rokov kvôli finalizácii financovaných programov bude v rámci vyhodnotenia brané do úvahy obdobie od roku 2014 do roku 2022.

3. Hlavné ciele

Program je priamo prepojený s veľkým počtom dokumentov o politikách EÚ, ktoré sú vypracované kvôli podpore cieľov Europe 2020; je tiež prepojený s niekoľkými smernicami a stratégiami EÚ. Okrem politík a programov EÚ súvisí INTERREG EUROPE s regionálnymi politikami a programami, ktorých vypracovanie a implementácia budú predmetom podpory. Môžeme konštatovať, že program vytvára istý druh medziregionálneho mechanizmu zameraného na uľahčenie a zvýšenie účinnosti prínosov pre napĺňanie cieľov a politík EÚ prostredníctvom zlepšovania operačných kapacít v regiónoch. Takto sú kompetencie programu, čo sa týka týchto prínosov, viac nepriame než priame.

Program pokrýva 4 prioritné osi (PO), ktoré sú založené na Tematických cieľoch uvedených v Článku 9 Nariadenia o spoločných ustanoveniach (Common Provisions Regulation – CPR). V rámci PO bolo vybraných 6 investičných priorít (IP tak, ako sú opísané v Článku 6 Nariadenia EFRR (návrh), ktoré sa ďalej sústreďujú na 6 špecifických cieľov (ŠC), t.j. jeden špecifický cieľ pre každú vybranú investičnú prioritu:

Prioritná os 1:

Výskum, technologický vývoj a inovácie (RTD&I)

Investičná priorita 1(a):

Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpory kompetenčných centier, najmä takýchto centier európskeho záujmu;

Špecifický cieľ 1.1:

Zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investovanie do rastu a zamestnanosti a, pokiaľ je to relevantné, programov EÚS v oblasti výskumnej a inovačnej infraštruktúry a kapacít.

Investičná priorita 1(b):

Podpora investovania podnikov do výskumu a inovácií a vytvárania prepojení a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, najmä podpory investovania do vývoja produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie, ekologických inovácií, aplikácií verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie za podpory technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov, opatrení skorého overovania výrobkov, rozšírených výrobných kapacít a prvej výroby, najmä v základných podporných technológiách a šírenia technológií na všeobecný účel.

Špecifický cieľ 1.2:

Zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investovanie do rastu a zamestnanosti a, pokiaľ je to relevantné, programov EÚS, ktoré podporujú zavádzanie inovácií aktérmi regionálnych inovačných reťazcov v oblastiach "inteligentnej špecializácie" a inovačnej príležitosti.

Prioritná os 2:

Konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov

Investičná priorita 3 (d):

Podpora kapacít MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhoch a zapojenia sa do procesov inovácií.

Špecifický cieľ 2.1:

Zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investovanie do rastu a zamestnanosti a, pokiaľ je to relevantné, programov EÚS podporovaním malých a stredných podnikov vo všetkých fázach ich životného cyklu s cieľom rozvíjať a dosahovať rast a zapájať sa do inovácií.

Prioritná os 3:

Nízkouhlíkové hospodárstvo

Investičná priorita 4 (e):

Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy.

Špecifický cieľ 3.1:

Zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investovanie do rastu a zamestnanosti a, pokiaľ je to relevantné, programov EÚS riešením prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Prioritná os 4:

Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov

Investičná priorita 6 (c):

Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva.

Špecifický cieľ 4.1:

Zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investovanie do rastu a zamestnanosti a, pokiaľ je to relevantné, programov EÚS v oblasti ochrany a rozvoja prírodného a kultúrneho dedičstva.

Investičná priorita 6 (g):

Podpora prechodu priemyslu na hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje, podpora zeleného rastu, ekologických inovácií a riadenia environmentálneho správania vo verejnom a súkromnom sektore.

Špecifický cieľ 4.2:

Zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investovanie do rastu a zamestnanosti a, pokiaľ je to relevantné, programov EÚS zameraných na zvyšovanie efektívnosti využívania zdrojov, zelený rast a eko-inovácie a manažment environmentálnej výkonnosti

Jednotlivé špecifické ciele tvoria "koridory" pre očakávané výsledky a typ opatrení, ktoré majú byť podporované. Plánované intervencie sú zamerané na uľahčenie „neustáleho vzdelávania v oblasti politík a kapitalizácie osvedčených postupov v oblasti regionálnych politík“ a na podporovanie „medziregionálnej spolupráce medzi regionálnymi aktérmi zameranej na vzdelávanie v oblasti politík a prenos osvedčených postupov“. Obe cesty sa sústreďujú na zlepšovanie implementácie a monitorovania regionálnych programov v oblasti Investovania do rastu a zamestnanosti a EÚS, pokiaľ je to relevantné..

INTERREG EUROPE bude financovať dve opatrenia:

- a) **Projekty spolupráce:** ide o partnerstvá verejných organizácií pochádzajúcich z rozličných európskych krajín, ktoré spolupracujú 3 až 5 rokov, aby si vymieňali svoje skúsenosti s konkrétnou politickou problematikou. Každý región zapojený do projektu spolupráce vypracuje akčný plán, ktorý špecifikuje, čo sa v regióne urobí, aby sa zabezpečilo, že sa získané poznatky zo spolupráce uvedú do praxe. Projekty musia tiež monitorovať, čo sa stane s akčným plánom, aby videli, ako dobre spolupráca funguje.
- b) **Platformy vzdelávajúce v oblasti politík:** ide o priestor pre kontinuálne učenie, kde akákoľvek organizácia zaoberajúca sa politikami regionálneho rozvoja v Európe môže nájsť riešenie, ako zlepšiť spôsob, ktorým riadi a implementuje svoje verejné politiky v rámci štyroch vyššie uvedených tém.

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

Proces posudzovania vplyvov INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom zabezpečoval Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Sekcia podporných programov ako národný orgán INTERREG EUROPE v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“). Proces posudzovania vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie bol vykonaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“), Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej len „Smernica SEA“) a Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho hranice (ďalej len „SEA Protokol“).

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Oblasť, ktorej sa týka INTERREG EUROPE pokrýva celé územie Európskej únie (EU-28) plus partnerské krajiny Nórsko a Švajčiarsko. Hodnotenie je však obmedzené na bezprostredne na oblasť Európskej únie. Počas obdobia 2014 - 2020 bude INTERREG EUROPE spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) s rozpočtom vo výške 359 miliónov €. Formálny časový rámec Programu zahŕňa roky 2014 až 2020. Po pridání ďalších dvoch rokov kvôli finalizácii financovaných programov bude v rámci vyhodnotenia brané do úvahy obdobie od roku 2014 do roku 2022.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 604 zo 16. októbra 2013 bolo Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Sekcia podporných programov určený za národný orgán zodpovedný za prípravu a implementáciu INTERREG EUROPE.

Proces posudzovania vplyvov INTERREG EUROPE bol uskutočnený v nasledovných krokoch:

- Spoločný technický sekretariát so sídlom v Lille vo Francúzsku v mene riadiaceho orgánu pre INTERREG EUROPE zaslal prostredníctvom e-mailu dňa 05. 11. 2013 kontaktným bodom v tomto prípade národnému orgánu, ktoré informovalo orgán kompetentný pre hodnotenie vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice, kde túto funkciu plní MŽP SR, návrh rozsahu hodnotenia (draft scoping report) na pripomienkovanie;
- MŽP SR zaslalo prostredníctvom e-mailu stanovisko k rozsahu hodnotenia strategického dokumentu národnému orgánu dňa 19. 11. 2013;
- Národný orgán informoval MŽP SR dňa 14. 01. 2014 prostredníctvom e-mailu a dňa 17.01.2014 listom o vypracovanom návrhu INTERREG EUROPE, jeho zhrnutí a návrhu správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie (draft environmental report) vrátane jej netechnického zhrnutia. Zároveň informoval MŽP SR, že sú vyššie uvedené dokumenty dostupné v anglickom jazyku na webovom sídle riadiaceho orgánu <http://www.interreg4c.eu/>.
- V súvislosti s vyššie uvedeným národný orgán informoval ďalej o začatí celoeurópskych verejných konzultácií, ktoré začali 10.01.2014 a končia 21.03.2014. Za účelom zozbierania pripomienok bol pripravený on-line dotazník a jeho vyplnenie je možné len on-line, prostredníctvom nasledovnej webovej stránky: <http://www.interreg4c.eu/interreg-europe/public-consultation/>.
- MŽP SR začalo pripomienkovanie správy o hodnotení strategického dokumentu na národnej úrovni dňa 15.01.2014, podľa § 17 zákona posudzovaní vplyvov bolo možné zasielať pripomienky v lehote najneskôr do 21 dní (tzn. do 04. 02. 2014) od zverejnenia na adresu MŽP SR. Všetky relevantné dokumenty v anglickom jazyku ako aj netechnické zhrnutie správy o hodnotení a zhrnutie programu INTERREG EUROPE v slovenskom jazyku boli zverejnené dňa 14.01.2014 na webovom sídle MŽP SR www.enviroportal.sk.

- Národný orgán informoval aj o možnosti osobného stretnutia s národným orgánom k návrhu strategických dokumentov na vyžiadanie
- MŽP SR vypracovalo na základe celkového uskutočneného procesu posudzovania vplyvov toto stanovisko č. 4047/2014-3.4/jm, zo dňa 28. 02. 2014.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie
Európska komisia.

3. Druh prijatia, rozhodnutia
Stanovisko Európskej komisie.

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu
Vypracovanie správy o hodnotení INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom zabezpečil Spoločný technický sekretariát so sídlom vo Lille v decembri 2013.

5. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

V lehote stanovenej MŽP SR (do 04. 02. 2014) bolo doručených 10 stanovísk z toho štyri stanoviská boli s pripomienkami ostatné boli bez pripomienok. Verejnosť sa do stanoveného termínu pre pripomienkovanie správy o hodnotení nevyjadřila.

Doručené stanoviská:

Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia vôd (email zo dňa 20.01.2014)

Bez pripomienok

Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor zmeny klímy (email zo dňa 04.02.2014)

Má k predloženému dokumentu nasledovnú pripomienku:

„Vo všetkých materiáloch slovne spojenie "mitigation relevant adaptation measures"/"zmiernenie relevantných adaptačných opatrení" nám nedáva zmysel. Existujú zvlášť mitigačné a adaptačné opatrenia. Z tohto dôvodu navrhujeme preskúmať, či je daná časť textu v poriadku, prípadne či nemá byť správne uvedené "mitigation or relevant adaptation measures"/"zmiernenie alebo relevantne adaptačné opatrenia".“

Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia environmentálnych programov a projektov (email zo dňa 05.02.2014)

Z formálneho hľadiska upozorňujú na potrebu zosúladenia tematických cieľov a investičných priorit s konečným textom slovenského znenia všeobecného nariadenia č. 1303/2013 zo dňa 17.12. 2013.

Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia implementácie environmentálnej politiky EÚ (email zo dňa 31.01.2014)

Bez pripomienok

Ministerstvo financií SR, Sekcia európskych fondov (email zo dňa 03.02.2014)

Bez pripomienok

Ministerstvo financií SR, Orgán auditu (email zo dňa 04.02.2014)

Majú k dokumentu nasledovnú pripomienku:

Vzhľadom na informácie uvedené v kapitole 5.1.3 ako aj v texte na strane 58, by sa radi informovali, kto bude zodpovedný za výkon auditov (externá auditorská firma alebo členský štát) a ktorý orgán bude znášať náklady na audit (členský štát alebo auditorský orgán vo Francúzsku)?

Úrad vlády, Odbor prierezových priorit (email zo dňa 30.01.2014)

Bez pripomienok

Úrad vlády, Sekcia centrálny koordinačný orgán (list zo dňa 05.02.2014)

K správe o hodnotení majú nasledovné pripomienky:

- Vzhľadom na skutočnosť, že všetky nariadenia EÚ pre Európske štrukturálne a investičné fondy, okrem Európskeho námorného a rybárskeho fondu, vstúpili do platnosti dňa 20.12.2013, navrhujú zosúladiť predmetný dokument s týmito nariadeniami

- EÚ. Na základe uvedeného odporúčajú napríklad z textu vypustiť zmienku o „návrhoc. nariadení EÚ a zosúladiť text s jazykovým prekladom jednotlivých tematických cieľov
- V celom texte dokumentu navrhujú nahradiť anglickú skratku pre Európsku územnú spoluprácu „ETC“ skratkou „EÚS“.
 - V celom texte dokumentu navrhujú nahradiť anglickú skratku pre Európsky fond regionálneho rozvoja „ERFD“ skratkou „EFRR“.
 - V celom texte dokumentu navrhujú primerane nahradiť pojem „Europe 2000“ slovným spojením „ciele stratégie Európa 2020“.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Odbor územného plánovania (list zo dňa 03.02.2014)

Bez pripomienok

Úrad košického samosprávneho kraja (list zo dňa 03.02.2014)

Žiadajú rešpektovanie nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, t.j. „Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Košického kraja a programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického kraja.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Zhodnotenie možných vplyvov na životné prostredie je rozdelené do dvoch hlavných častí:

- 1) strategický prístup a
- 2) očakávané výsledky jednotlivých špecifických cieľov.

S výnimkou nulovej alternatívy, t.j. neimplementovanie INTERREG EUROPE, nie je definovaná ani hodnotená žiadna iná alternatíva.

Zhodnotenie strategického prístupu sa týka operatívnych cieľov, prioritných osí a špecifických cieľov, vzájomných prepojení prioritných osí, zvažovania „udržateľného rozvoja“ ako horizontálneho princípu a indikátorov a potrieb implementácie, ktoré sú požadované v rámci strategického prístupu.

Zhodnotenie poukazuje na to, že v dôsledku charakteru INTERREG EUROPE je možné prostredníctvom programu realizovať len veľmi nepriame vplyvy a prínosy v reťazci dopadov. Intervencia programu na priame environmentálne vplyvy projektov je pomerne vzdialená. Vo všeobecnosti však strategický prístup ponúka potenciál pre priaznivé vplyvy. Odkazuje predovšetkým na dve prioritné osi s jasným zameraním na environmentálne otázky (prioritná os (ďalej len „PO“ 3 - nízkouhlíková ekonomika a PO 4 - životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov). Pri riešení tejto témy je zvažovaných niekoľko environmentálnych problémov, ktoré sú priamo alebo nepriamo prepojené s týmito hlavnými otázkami. Vyčlenenie 50 % dostupných finančných prostriedkov (bez finančných prostriedkov na Technickú pomoc) znamená, že na tieto dve PO bola vyčlenená podstatná časť celkového objemu finančných prostriedkov. PO 1 (Výskum, rozvoj technológií a inovácie (RTD&I)) a PO 2 (konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov) vykazujú menej zjavný potenciál. Avšak napriek tomu, prepojením ich implementácie s environmentálnymi otázkami by mohlo dôjsť k posilneniu pravdepodobných priamych vplyvov. V INTERREG EUROPE nie je uvedená žiadna priama orientácia podporovaných opatrení podľa PO 1 a 2 na ochranu životného prostredia alebo udržateľného rozvoja, ani v ňom nie je vyžadovaná ako explicitný hlavný princíp pri výbere činností.

Vzájomné zvažovanie riešení v RTD&I, podpora SME, nízkouhlíkovej ekonomiky a ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva pomáhajú zvyšovať pozitívne prínosy v rámci ochrany životného prostredia a efektívneho využívania zdrojov. Potenciál pre posilňovanie pozitívnych dopadov na ochranu životného prostredia a efektívne využívanie zdrojov prostredníctvom využívania týchto vzájomných vnútorných vzťahov nie je v INTERREG EUROPE využívaný systematicky.

Niektoré z definovaných výstupných indikátorov nesú so sebou negatívny potenciál, pretože ich dosahovanie môže viesť k zvýšenej miere cestovania po celej Európe. Formulácia kritických indikátorov by mala byť revidovaná kvôli posilneniu snáh o využívanie režimov výmeny a komunikácie s potenciálne menšími dopadmi na ovzdušie, klímu a využívanie zdrojov.

„Udržateľný rozvoj“ je v Programe zahrnutý ako horizontálny princíp. Bolo sformulované zvažovanie rôznych prioritných osí v rámci implementácie. V súlade s vymedzeniami Nariadenia o spoločných ustanoveniach (CPR) je i v Programe zahrnutý udržateľný rozvoj ako horizontálny princíp. Toto však vedie k povinnosti zvažovať environmentálne otázky aj v rámci realizácie PO 1 a 2. Toto zvažovanie by však malo byť v súvislosti s PO 1 a 2 vyžadované prísnejšie.

Charakter a manažment tohto celoeurópskeho programu si vyžaduje značný rozsah cestovania regionálnych partnerov, zástupcov členských štátov a manažmentu programu. Emisie skleníkových plynov, znečisťovanie ovzdušia a hluk sú najvýznamnejšími problémami spojenými s cestovaním. Finálnym účelom programu je podporovať medziregionálnu výmenu a zaisťovať rozvoj kapacít v rámci aktivít medziregionálnej spolupráce. Preto nie je možné uvažovať o reálnych alternatívach princípov. Namiesto toho sa odporúča sústrediť sa viac na iné prostriedky komunikácie a typy spolupráce a minimalizovať počet stretnutí, návštev a podujatí s cieľom zmierniť environmentálne dopady.

Zhodnotenie očakávaných výsledkov každého špecifického cieľa vytvára dvojité obrázky.

Dopady na životné prostredie ako aj prínosy očakávaných výsledkov ŠC 1.1, ŠC 1.2 a ŠC 2.1 pre environmentálne ciele EÚ sú veľmi obmedzené. Zámerom týchto výsledkov je zlepšiť rámcové podmienky a procesy výmeny. Obidve tieto oblasti môžu však mať v dlhodobom horizonte environmentálne dopady. V prvom rade však nie je možné uviesť priame alebo dokonca nepriame prepojenia. Pozitívne nepriame dopady je možné očakávať vtedy, ak budú podporované opatrenia prepojené s potrebami problematiky ochrany životného prostredia. Na tieto pozitívne dopady však nie je možné nahliadať ako na zaručené.

Situácia týkajúca sa ŠC 3.1, ŠC 4.1 a ŠC 4.2 je odlišná. V prípade všetkých očakávaných výsledkov týchto ŠC je možné konštatovať pozitívne nepriame vplyvy. Hoci aj v prípade týchto špecifických cieľov sa väčšina aktivít, ktoré majú byť podporované vzťahuje na zlepšenie programovania a výmenu skúseností a postupov, úspešná realizácia navrhovaných výsledkov môže v konečnom dôsledku generovať pozitívne vplyvy na problematiku životného prostredia súvisiacu s jednotlivými oblasťami záujmu (nízkouhľiková ekonomika, ochrana a rozvíjanie prírodného a kultúrneho dedičstva, ako aj efektívne využívanie zdrojov, zelený rast a eko-inovácie a environmentálny manažment).

Čo sa týka očakávaného výsledku 2 ŠC 3.1, je potrebné venovať pozornosť tej skutočnosti, že výroba energie z určitých obnoviteľných zdrojov môže mať negatívne dopady na iné environmentálne problémy. V posledných rokoch môžeme konštatovať, že v rastúcej miere dochádza ku konfliktom medzi cieľmi ochrany ovzdušia a ochrany prírodného majetku a cieľmi biodiverzity. Podporovanie výroby energie z obnoviteľných zdrojov musí brať do úvahy tieto konflikty a nájsť prijateľnú rovnováhu medzi záujmami, ktoré sú v protiklade. Hoci dopady INERREG EUROPE sú vo veľkej miere nepriame a problémy sa vyskytnú v skutočnosti až v pomerne vzdialenej budúcnosti v reťazci dopadov, zdá sa, že je nevyhnutné zaradiť tieto možné vplyvy do agendy už v prvotnej fáze reťazca dopadov.

V dôsledku veľkého rozsahu potenciálnych (nepriamych) prínosov pre environmentálne ciele EÚ a potenciálnych vplyvov na environmentálne otázky je nepriamy kumulatívny dopad programu dôležitý. Úspešná implementácia INTERREG EUROPE zavádza mechanizmy a buduje kapacity s pozitívnymi vplyvmi na účinnejšiu realizáciu ochrany životného prostredia v budúcnosti prostredníctvom zlepšených regionálnych politík a programov.

Presadzovaním nízkouhľikovej ekonomiky a efektívnosti ochrany životného prostredia a využívania zdrojov rieši program dve oblasti, ktoré môžu vygenerovať veľký počet potenciálnych nepriamych synergických vplyvov. Znižovanie emisií skleníkových plynov a znižovanie spotreby prírodných zdrojov v rámci výroby energie a podporovanie (priemyselnej) produkcie prispieva aj k ochrane ďalších prvkov životného prostredia ako sú vzduch, voda, pôda, biodiverzita a krajina. Menej znečistené ovzdušie, najmä v mestských oblastiach, lepšia kvalita vody a krajiny majú pozitívny vplyv na ľudské zdravie a kvalitu života.

Ak berieme do úvahy potenciálne vplyvy programu ako celku na životné prostredie a jeho prínos pre environmentálne ciele EÚ a celkovú environmentálnu politiku EÚ, rozlíšujeme dve

časti Programu: PO 1 a 2 vykazujú nízke, veľmi nepriame vplyvy a prínosy, PO 3 a 4 môžu tiež priniesť nepriame vplyvy a prínosy, avšak v dôsledku ich explicitného zamerania na environmentálne problémy môžu byť tieto efektívnejšie. Riziko negatívnych vplyvov a dopadov je veľmi limitované. Do úvahy je potrebné brať len potenciálne negatívne dopady spojené s podporovaním špecifických obnoviteľných zdrojov energie, t.j. v prípade podporovania veterných elektrární, vodných elektrární alebo elektrární využívajúcich biomasu.

Charakter a typ plánovaných intervencií sú však ešte dôležitejšie pre účinnosť a prínos programu ako celku než jednotlivých PO. Zlepšenie rámcových podmienok a mechanizmov kvôli efektívnejšej implementácii regionálnych programov, spoznávanie politik a výmena medziregionálnych skúseností zvyšuje rozsah (pozitívnych) dopadov. Vedomosti a kapacity vo všeobecnosti otvárajú príležitosti pre účinné zvažovanie a integráciu environmentálnych otázok do programovania a implementácie regionálnych programov.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

V súvislosti so špecifickými cieľmi prioritných osí 1 a 2 sa vo väčšej miere významné vplyvy na územia sústavy chránených území NATURA 2000 neočakávajú. Dá sa však očakávať, že budovanie zručností a kompetencií v oblasti využívania prírodných zdrojov v rámci prioritných osí 3 a 4, najmä v súvislosti so špecifickým cieľom 4.1, ako aj nízko uhlíkových riešení môže byť vplyv na územie Natura 2000 pozitívne.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania (odporúčanie, neodporúčanie)

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s nadnárodným dosahom na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, Smernice SEA a SEA Protokolu, pri ktorom sa zväzil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na medzinárodnej, regionálnej a národnej úrovni, po zohľadnení predložených stanovísk a za súčasného stavu poznania

s a o d p o r ú č a

prijat' strategický dokument s nadnárodným dosahom „Program medziregionálnej spolupráce INTERREG EUROPE na programové obdobie 2014 – 2020“.

2. Odporúčaný variant

Nakoľko bol INTERREG EUROPE ako strategický dokument s nadnárodným dosahom vypracovaný v jednom variantnom riešení, odporúča sa prijať vo variante, ktorý bol posudzovaný z hľadiska vplyvov na životné prostredie, pri zohľadnení odporúčaní uvedených v časti VI. „ZÁVERY“, bode č. 3 „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ tohto stanoviska.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom na životné prostredie, určeného rozsahu

hodnotenia, samotného návrhu INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom, správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu s nadnárodným dosahom na životné prostredie, doručených stanovísk, výsledku verejného prerokovania a konzultácií vyplýva, že nie je potrebné závažné prepracovanie, dopracovanie alebo úprava návrhu INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom. Dotknuté orgány si uplatnili nasledovné pripomienky k správe o hodnotení a k návrhu programu INTERREG EUROPE:

- Spresniť či sa v texte dokumentu jedná o „zmiernenie alebo adaptačné opatrenia“ alebo „zmiernenie relevantných adaptačných opatrení“.
- Zosúladiť tematických cieľov a investičných priorít s konečným textom slovenského znenia všeobecného nariadenia č. 1303/2013 zo dňa 17.12. 2013.
- Uviesť, ktorý orgán lebo úrad bude znášať náklady na audit,
- zosúladiť predmetný dokument s nariadeniami EÚ pre Európske štrukturálne a investičné fondy a na vypustiť zmienku o „návrhoch“ nariadení EÚ ako aj zosúladiť text s jazykovým prekladom jednotlivých tematických cieľov
- V celom texte dokumentu navrhujú nahradiť anglickú skratku pre Európsku územnú spoluprácu „ETC“ skratkou „EÚS“.
- V celom texte dokumentu navrhujú nahradiť anglickú skratku pre Európsky fond regionálneho rozvoja „ERFD“ skratkou „EFRR“.
- V celom texte dokumentu navrhujú primerane nahradiť pojem „Europe 2000“ slovným spojením „ciele stratégie Európa 2020“.

Okrem vyššie uvedených pripomienok je potrebné aby boli do INTERREG EUROPE zaradené nasledovné odporúčania priamo vyplývajúce z environmentálneho posudzovania a opatrení uvedených v správe o hodnotení:

Väčšina odporúčaní týkajúcich sa zvyšovania potenciálu pozitívnych vplyvov sa zameriava na implementačné štruktúry Programu. Striktnejšie zvažovanie horizontálneho princípu „udržateľného rozvoja“ a vzájomné prepájanie Prioritných osí by mohli podporiť vytváranie pozitívnych vplyvov Prioritných osí, ktoré sa zaoberajú RTD&I a konkurencieschopnosťou SME. V oboch prípadoch môže zreteľná orientácia na eko-inovácie, zelené obstarávanie a ekonomiku s cyklickým tokom zvýšiť ich prínosy pre environmentálne ciele EÚ a environmentálnu politiku EÚ

4. Odôvodnenie stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Stanovisko bolo vypracované podľa zákona o posudzovaní vplyvov, Smernice SEA a SEA Protokolu na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom na životné prostredie, určeného rozsahu hodnotenia, samotného návrhu programu INTERREG EUROPE ako strategického dokumentu s nadnárodným dosahom, správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu s nadnárodným dosahom na životné prostredie, doručených stanovísk a konzultácii na národnej úrovni.

Pri hodnotení podkladov a vypracovaní stanoviska sa primerane postupovalo podľa ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov, Smernice SEA a SEA Protokolu.

Pri odporúčaní prijať INTERREG EUROPE ako strategický dokument s nadnárodným dosahom sa brali do úvahy identifikované environmentálne, sociálne a hospodárske vplyvy na medzinárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, ako aj vplyvy na všetky zložky a faktory životného prostredia a zdravie obyvateľstva.

Z výsledku posudzovania vplyvov na životné prostredie vyplynulo, že INTERREG EUROPE vo variante, ktorý bol posudzovaný, je prijateľný z hľadiska celkových (negatívnych i pozitívnych) vplyvov na životné prostredie.

Za predpokladu akceptovania a realizácie odporúčaní uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3. „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ tohto stanoviska a pri zabezpečení dôsledného monitorovania je možné

minimalizovať prevažnú časť prípadných negatívnych vplyvov implementácie INTERREG EUROPE na životné prostredie.

V správe o hodnotení boli špecifikované, popísané a hodnotené všetky potenciálne významné vplyvy programu INTERREG EUROPE na životné prostredie a zdravie obyvateľstva. Správa o hodnotení preukázala potenciál pozitívnych vplyvov programu na životné prostredie a rozvoj ľudských zdrojov, ako aj eliminovateľnosť resp. minimalizovateľnosť potenciálnych negatívnych environmentálnych vplyvov implementácie programu za predpokladu realizácie preventívnych opatrení a zabezpečenia monitoringu environmentálnej optimálnosti a jeho implementácie v polohe jednotlivých projektov.

5. Návrh monitoringu

V zmysle Čl. 10 Smernice SEA je potrebné monitorovať možné významné vplyvy na životné prostredie identifikované existujúcim environmentálnym hodnotením pri implementácii INTERREG EUROPE pre možnosť identifikácie neočakávaných škodlivých vplyvov na životné prostredie v skorom štádiu, aby tak vznikla možnosť prijať náležité nápravné opatrenia. Monitorovacie opatrenia teda musia tvoriť súčasť INTERREG EUROPE. Monitorovanie environmentálnych vplyvov musí byť zapracované do monitorovacieho rámca na programovej úrovni. Monitorovanie by malo umožniť orgánom programu uplatniť nápravné opatrenia v prípade, že hodnotenie preukáže nečakané nepriaznivé vplyvy na životné prostredie.

Vysoká úroveň nepriameho charakteru potenciálnych environmentálnych vplyvov programu INTERREG EUROPE neumožňuje identifikáciu opatrení zameraných na monitorovanie možných dopadov na životné prostredie prostredníctvom projektov financovaných z tohto programu. Preto sa musí monitoring zameriavať na to, aby INTERREG EUROPE nepodporoval žiadne nepriaznivé dopady na environmentálnu politiku a ciele EÚ a to dokonca aj v tých prípadoch, kedy k priamym dopadom dôjde až dlhodobom časovom horizonte. Navrhujeme zabezpečiť zváženie jasných environmentálnych kritérií v manuáloch týkajúcich sa aplikácie projektov v rámci programu. Okrem toho, aplikácie projektov a správy musia pokrývať očakávané a reálne iniciované environmentálne vplyvy aj vtedy, keď pôjde o nepriame vplyvy. Pravidelné hodnotenie očakávaných a iniciovaných vplyvov v dôsledku projektov podporovaných INTERREG EUROPE sa musí realizovať kvôli prevencii inkompatibility orientácie implementácie programu s environmentálnymi cieľmi a celkovou environmentálnou politikou EÚ.

6. Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu, ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi a informácia o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom.

Podľa § 17 ods. 13 zákona o posudzovaní vplyvov je rezortný orgán povinný zohľadniť stanovisko MŽP SR, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu s nadnárodným dosahom. Rezortný orgán následne uvedie v doložke vplyvov na životné prostredie výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu s nadnárodným dosahom na životné prostredie a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

Ak však rezortný orgán nezohľadní pripomienky vyplývajúce zo stanoviska z posúdenia strategického dokumentu a ak ide o dopracovanie strategického dokumentu, je podľa § 15 ods. 5 zákona povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu so záverečným stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu schvaľujúcemu orgánu k návrhu strategického dokumentu. Rezortný orgán zverejní stanoviská a pripomienky uplatnené k návrhu strategického dokumentu, pričom uvedie, ako ich zohľadnil a zapracoval do tohto návrhu, ako zohľadnil obsah a závery správy o hodnotení, ako zohľadnil dôsledky schválenia strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, a uvedie dôvody na

zvolenie konkrétnej alternatívy strategického dokumentu v porovnaní s inými alternatívami. V prípade, že schvaľujúci orgán schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, vypracuje v spolupráci s rezortným orgánom informácie podľa § 15 ods. 5 zákona. Následne rezortný orgán doručí schválený strategický dokument, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa tohto zákona, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát MŽP SR a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom. MŽP SR súčasne zverejní schválený strategický dokument spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona na svojom webovom sídle.

7. Informácia pre schvaľujúci orgán o zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov.

Podľa § 6a ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov má zainteresovaná verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategického dokumentu, a to až do schválenia strategického dokumentu.

V rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s nadnárodným dosahom „Program medziregionálnej spolupráce INTERREG EUROPE na programové obdobie 2014 – 2020“ sa verejnosť podľa § 6a zákona o posudzovaní vplyvov nezainteresovala.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia stanoviska

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia
Odbor environmentálneho posudzovania

Mgr. Jana Miklasová

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia
Odbor environmentálneho posudzovania

RNDr. Gabriel Nižňanský
riaditeľ odboru

3. Miesto a dátum vydania stanoviska

Bratislava, 28. 02. 2014

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
nám. Ľudovíta Štúra 1
812 35 BRATISLAVA
77

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
nám. Ľudovíta Štúra 1
812 35 BRATISLAVA
77

REKONŠTRUKČNÝ ÚRAD
BRATISLAVA
M. B. S. T. A. R. S. 40 000